

ประเพณีงานแห่ปราสาทผึ้ง

ประวัติความเป็นมาประเพณีงานแห่ปราสาทผึ้ง

ชาวอำเภอเนินมะปราง มีความเชื่อว่าการทำบุญด้วยการถวายต้นผึ้ง เป็นบุญกุศลอย่างยิ่ง ดังนั้นในวันออกพรรษาของทุกปี ชาวคุ้มวัดต่างๆจึงนำขี้ผึ้งไปถวายวัดเพื่อให้พระท่านได้นำไปทำเทียนน้ำมันต์และเทียนเพื่อจุดให้แสงสว่างตอนกลางคืน แรกเริ่มก็ทำโครงต้นผึ้งง่าย ๆ ด้วยการตัดต้นกล้วยมาประดิษฐ์เป็นหอทรงตะลุ่มสี่เหลี่ยมซ้อนกัน แล้วนำขี้ผึ้งมาทำเป็นดอกผึ้งเสียบรอบๆห่อที่ทำขึ้น แล้วแห่ไปถวายวัด ระยะต่อมา มีการพัฒนาโครงด้วยไม้เป็นทรงสี่เหลี่ยม คือมีเสา ๔ เสา มีหน้าจั่ว ๔ ด้าน แล้วเอาก้านกล้วยติดรอบๆโครงไม้ จึงเอาดอกผึ้งเสียบบนก้านกล้วยอีกที ต่อมา มีช่างที่มีความรู้และความคิดริเริ่ม ได้เริ่มทำปราสาทผึ้งจริงๆ ทำเป็นรูปปราสาทเรือนยอด เลียนแบบปราสาทราชวัง ทำด้วยไม้เป็นโครงปราสาท แล้วหล่อเทียนเป็นรูปลายไทยติดรอบๆโครงไม้

ประเพณีการแห่ปราสาทผึ้งของอำเภอเนินมะปราง ถือว่าเป็นการทำบุญด้วยการถวายต้นผึ้ง เป็นบุญกุศลสูงส่ง ดังนั้นในการถวายทานให้แก่ผู้ตายในงานแจกข้าว (งานทำบุญให้ผู้ตาย) เมื่อถวายภัตตาหารแก่พระสงฆ์แล้ว ก็ถวายหอผึ้ง เพื่อ

อุทิศส่วนกุศลแก่ผู้วายชนม์ ต่อมา ประเพณีดังกล่าวได้มีกลุ่มคนจัดขึ้นมาอย่างใหญ่โตด้วยความศรัทธาในเทศกาลออกพรรษา พระพุทธเจ้าจะเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพื่อมาโปรดเวไนยสัตว์ในโลกมนุษย์ให้พ้นทุกข์ด้วยประเพณีดังกล่าว กลุ่มชาวเมืองสกลนครที่มีคุ้มวัดต่าง ๆ จึงได้จัดทำหอผึ้ง หรือปราสาทผึ้ง ถวายที่วัดพระธาตุเชิงชุมเป็นประจำทุกปี ด้วยมีความเชื่อหลายประการ คือ

๑) พุทธศาสนิกชนเชื่อกันว่า การทำบุญในวันออกพรรษา เป็นวันที่พระพุทธเจ้าเปิดโลกทั้งสามให้มองเห็นความเป็นอยู่ซึ่งกันและกัน และโดยพุทธานุภาพแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชาวบ้านได้มองเห็นหอผึ้งที่ตนทำถวาย

๒) วัดพระธาตุเชิงชุมเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่พระพุทธเจ้ามาประชุมรอยพระพุทธบาทถึง ๔ พระองค์ และได้มีการสร้างพระธาตุเชิงชุมครอบรอบพระพุทธบาทนั้นไว้ การนำหอผึ้งมาถวายเป็นพุทธบูชารอยพระพุทธบาทย่อมเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง

๓) เป็นการทำบุญที่ญาติพี่น้องที่อยู่ห่างไกลได้มาพบกัน ได้มีโอกาสทำบุญร่วมกัน และร่วมประเพณีแข่งเรืออย่างสนุกสนาน ปราสาทผึ้งของจังหวัดสกลนคร ได้พัฒนารูปแบบของการทำปราสาทผึ้ง ออกเป็น ๓ ระยะดังนี้คือ

(๑) ระยะแรกยุคต้นผึ้งหรือหอผึ้ง เป็นต้น

กำเนิดของปราสาทผึ้งในปัจจุบัน ทำจากต้นกล้วย ตัดให้ยาวพอสมควรทำขาห้อยสามขายึดต้นกล้วยเข้าไว้ จากนั้นจะนำขี้ผึ้งมาเคี้ยวให้หลอมเหลวใส่ลงในแม่พิมพ์ เรียกว่าดอกผึ้ง แล้วนำมาติดที่ก้านกล้วยหรือกาบกล้วย ซึ่งต่อมาได้ทำเป็นหอผึ้ง มีลักษณะเป็นทรงตะลุ่ม ทำโครงด้วยไม้ไผ่ผูกเสริมด้วยกาบกล้วย ก้านกล้วย จะเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมสองชั้น ต่อกันคล้ายเอวขันหรือเอวพาน การตกแต่ง ยังนิยมประดับด้วยดอกผึ้ง ตามโครงกาบกล้วย

(๒) ระยะที่สองยุคปราสาทผึ้งทรงหอ-ทรง

ลิ้มหรือศาลพระภูมิ ได้มีพัฒนาการทำโครงเป็นโครงด้วยไม้ โดยใช้ไม้เนื้ออ่อนทำเป็นเสาสี่ต้น พันด้วยกระดาษสี เครื่องบนทำเป็นหลักคล้ายหมาก แต่งหน้าจั่วด้วยหยวกกล้วยประดับดอกผึ้ง ในส่วนปราสาทผึ้งทรงลิ้มจะลดความสูงลงทำหน้าจั่วทรงจตุรมุขตามแบบลิ้มพื้นบ้านของภาคอีสานโดยทั่วไป การประดับตกแต่งใช้วิธีการแทงหยวกประดับบ้านลม ช่อฟ้า ใบระกา ด้วยดอกผึ้งตามส่วนต่างๆ

(๓) ยุคปราสาทผึ้งเรือนยอด เป็นการทำ

ปราสาทผึ้ง โดยการพัฒนาแบบลวดลายองค์ประกอบให้วิจิตรพิศดารยิ่งขึ้น ด้วยโครงไม้ ให้เป็นทรงปราสาทจตุรมุขมีเรือนยอดเรียวหรือที่เรียกว่า "กฏาคาร" ตัวอาคารทั้งสี่ด้านต่อเป็นมุขยื่นออกไปมีขนาดเท่ากับบางแห่งสร้างปราสาทสามหลังติดกัน นอกจากนี้ยังเน้นความประณีตในการตกแต่งผึ้งให้งดงาม เช่นก่าแพงแก้ว หน้าบัน ช่อฟ้าใบระกา นาคสะดุ้ง โดยใช้ศิลปกรรมไทยหรือผสมผสานระหว่างศิลปะอีสานกับไทยภาคกลาง เป็นการสร้างปราสาทที่เลียนแบบที่ประทับพระมหากษัตริย์ เพื่อถวายแด่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประดับตกแต่งมีทั้งแบบหล่อแกะลาย และแบบติดพิมพ์สมัยใหม่

เทศกาลผลไม้ นานาพรรณ มหัศจรรย์มะม่วงส่งออก

เทศกาลผลไม้ นานาพรรณ มหัศจรรย์มะม่วงส่งออก

เพื่อส่งเสริมการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ผลผลิตมะม่วง และผลไม้ชนิดต่างๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นและพัฒนาการผลิต การตลาดส่งออกต่างประเทศ รวมทั้งประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของอำเภอเนินมะปรางให้เป็นที่ยู้งักแพร่หลาย ส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ทำให้ชุมชนและเกษตรกรมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

“ถิ่นมะปรางหวาน ฐานธรรมมะ ถ้ำพระนเรศวร
ลำนพืชมรรณ ตระการตาภูผา”

เทศบาลตำบลเนินมะปราง

เทศบาลตำบลเนินมะปราง

ต.เนินมะปราง อ.เนินมะปราง จ.พิษณุโลก

โทรศัพท์ ๐๕๕-๓๙๙-๓๘๓